

der Landeshauptstadt Laibach.“ Prvemu zvezku je pridejan 56 stranih obsezajoč, posebno vestno, točno in pregledno sestavljen register osob in krajev, o katerih govori knjiga G. Šumi si je s to knjigo pridobil o naši domovini stalno zaslugo in želimo iz vsega srca, da bi vrli g. izdajatelj v Slovencih našel več duševne in materijalne podpore.

Ivan Sergejevič Turgenev, preslavni pisatelj ruski (rojen 1818.), umrl je 4. septembra v Bougivalu na Francoskem. Obširen životopis njegov priobčimo v novoletni številki. Spisal nam ga je g. Karl Štrekelj.

Česka književnost. — „Salonne bibliotéke“, katero ureja prof. Ferdinand Schulz, zalaga pa vseučiliški knjigar J. Otto v Pragi, izšli so v zadnjem času trije novi zvezki. XXVIII. zvezek prinaša pod naslovom: „Povídky Ferdinanda Schulze. Díl. I.“ dve povesti iz redaktorjevega peresa. Pisatelj je na dobrem glasu kot slovstveni zgodovinar, osobito ga poznajo Čehi že davno kot cenitelja lepe književnosti. Nekaj let sem je prestopil od teoretičnih nauk k praktičnemu delovanju na polji povestij in romanov. Ker pa je svoja dela izdajal le po časopisih, katerim se v Čehih obrača še menj pozornosti nego pri nas, ostalo je to njegovo delovanje več ali menj nepoznano. Ta omenjeni zvezek je razširil že zdaj in razširjal bo še bolj v bodoče njegovo ime, ker zasluzi v resnici najlepše hvale. Vsebina mu je kratek roman „Dle přírody“ in povest „Jízda na ples“. Prvo delo („Po prírodě“) bilo je najprej priobčeno v „Osvěti“, drugo („Vožnja na ples“) pa v „Květích“. Osnova obeh pripovedek je zanimiva, dejanje dobro, posebno čvrsta pa je Schulzova karakteristika: njegove osebe so polne življenja, iz katerega so tako rekoč zajete. Vse diha zdrav realizem. Posebno se posrečujejo Schulzu samostanske osebe. To nam spričuje ne le roman „Dle přírody“, nego tudi „Satinská babička“, daljša povest, katero ravnokar prinaša „Osvěta“. O drugi povesti („Jízda na ples“) reči se mora vrhu tega, da je prepolna zdravega humora — XXIX. „Salonne bibliotéke“ je napolnil z novimi deli svojega pesniškega genija neumorni Jaroslav Vrchlický, ali kakor se prav za prav kliče, Emil Frida, urednik „Světózoru“. Rekli smo „neumorni Vrchlický“ in ta prilog zasluzuje po vsej pravici. Samo letos je izdal naslednja večja dela: „Co život dal“ („Kar je življenje dalo“), zbirko pesnij; „Staré zvěsti“, zbirko manjših pripovednih pesnij, katerim je zajel snov iz zgodovine in bajeslovja, potem tragedijo „Drahomira“, ki je izšla v 14. zvezku „Slovanskega divadla“; preložil jo je že na poljski jezik Miriam. Dalje je izdal žaloigro „Smrt Odysejeva“, ki je izšla v „Lumiru“ in komedijo „Vsudě Diogenově“ („V sodu Dijogenovem“) natisneno v „Květích“. Pri tem pa nam ni pozabiti, da je Vrchlický tudi jako priden prelagatelj. Po polnem opravičeno piše torej Jan Neruda v predgovoru k „Starim zvěstim“ ki so izšle v 4. št. „Poetickih besed“ in so trideseto pesnikovo delo: „Trideset pesniških del v desetih letih! Ta pravljíčna plodovitost, v kateri se je odlikoval Lopez de Vega ali tudi Calderon, prestane nam biti pravljíčna, ako vidimo, kako se razvija ravnokar pred našimi očmi; občudovanja vredna pa ostane tu in tam“. Se vé, da bi brez dvojbe bolje bilo pesnikovim delom, ako jih ne bi tako rekoč iz rokava sipal. Dasi je namreč Vrchlický, učeč se francoskim in italijanskim vzorom, povzdignil pojetični jezik in verz česki do dovršenosti, kakeršne še ni bilo videti, vendar se tu in tam nahajajo stvari, katerim bi se bil gotovo ognil, ako bi ne bil tako naglo pisal. — Najnovejša pesnikova zbirka

pa je imenovani XXIX. zv. „Salonne bibliotéke“, ki ima naslov: „Sfinks, Básně Jaroslava Vrchlického“. Knjiga ima te oddelke: „Otázka bez odpovědi“ („Vprašanje brez odgovora“), prelepa apostrofa „Sestre“ pesnikove pesni, — neme, kamenéne sfinge; „Hlasy se zřícenin“ („Glasovi z razvalin“), obsezajo večinoma starovečne motive; „Bánsnikovy glossy k hieroglyfům papyrosu v Esne“ („Pesnikove glose hijeroglifom papirosov v Esni“); „Dno čiše“ („Dno čaše“), pesni razmišlja-joče, vzrasle na italskih tleh, ko je pesnik bival v Livornu; „Při objevení nové pyramidy v Meydunu“ („Ko se je odkrila nova piramida v Meydunu“); „Pod štítem“ („Pod štítom“) in naposled: „Jas na vychodě a Hymna Lazarova“ („Svit na vzhodu in Lazarova himna“). Te pesni so večinoma lirične in kontemplativnega značaja. Pečajo se, kakor je že iz naslova spoznati, s temnim, skrivnostnim vprašanjem o človeškem življenju in bitji. Pesniku zastavlja življenje celo vrsto vprašanj in metafiziških ugank, katere mu je rešiti. Kakor v odprti knjigi leži tu pred nami ves trud človeške duše, kako razgrniti to ontološko skrivnost; tu vidimo težnje, tožbe, sanje te nepokojne človeške duše. Najlepša iz vseh je pač „Ne nesmiš zmlknout bouřná moje písni“ („Umólkni mi ne smeš mi, burna pesen moja“). — Ker smo že pri Vrchlickem in „Salonni bibliotéki“, povemo naj še, da je prvi del pesnikove zbirke „Mythy“ izšel v drugi izdaji. Posebno zanimiv je ta zvezek zavoljo tega, ker nahajamo v njem tri pesni, katerim je snov vzeta iz življenja českega naroda, kar se pri Vrchlickem le prerédkoma dogaja. Te tri pesni: „Šárka“, „Legenda o sv. Prokopu“, „Kříž Božetěchův“ („Božetěhov križ“), odlikujejo se z navadno epično silo, živim koloritom in krasno dikcijo. — XXX. zvezek „Salonne bibliotéke“ ima izbornó vsebino. Podaja nam zbirko pesnij, z naslovom: „Básně Otokara Mokrého“. Pesnik Otokar Mokry se je mudil lani tudi po Slovenskem in spisal v „Slovanskem sborníku“ lep članek o našem prekarjem stanju; tudi je objavil v 5. zvezku letošnjih „Květov“ arabesko „Ipavským údolím“ („Po ipavski dolini“). Zbirka njegovih pesnij ima naslednje dele: „Básen uvodní“ („Uvodna pesen“), „Pohádky“ („Pravljice“, 9 pesnij), „Italské zvuky“ („Italski glasovi“, 15 pesnij); „Různé motivy“ („Razni motivi“, 17 pesnij) in „Jihočeské melodie“ („Jugočeske melodije“, 6 pesnij). Te pesni so večinoma lirične, vendar se v zbirki najde pesnij, v katerih kaže Mokry veliko nadarjenost tudi za epično poezijo, n. pr. v pesni: „Zlatá koruna“, „Husův kamen“ ali tudi „6 července 1415“ („6. dan Husove smrti“). Oblika mu je priprosta ali dovršena, reč (dikcija) blagoglasna, nežna in skrbno izbrana. Iz južnih strani „Italskih glasov“ vede nas pesnik na sever v domovino svojo na južno Česko. O tej priliki spomni se tudi slovenske zemlje in častitljive Tatre. Vse pesni dihájo vročo ljubezen do domovine, svobode, bližnjega. — V Ottovi „lacini bibliotéki“ je izšlo novo delo pripovednika Jakuba Arbesa, katero ima naslov: „Messiáš“. Ta roman se odlikuje z risanjem značajev in nam podaja mnogo zanimivih epizod. Poseben mojster je Arbes v opisnji plemenitašev in mesta Prage ter njenih zgodovinskih spomenikov.

Novi grobovi. Danes nam je zopet omeniti nekaj bridkih izgub, ki so zadele književnost slovansko, bridkih pravim, ker je v denašnji dobi vsak le nekoliko spreten delavec neprecenljiv. Posebno Čehom je pobrala smrt več nenadomestnih mož.

20. julija je umrl v Litomyšli A. V. Šmilovsky (pseudon. za Šmilauer), ki se prišteva prvim pesnikom in novelistom českim. Porodivši se v